

Rinze Ijbema - Kolossenzen 2, 11-13.

[1] Knock-out, dat is de beste manier om je tegenstander te verslaan. Geen tactisch gedoe, geen uitputtingsslag, maar gewoon, recht op de man af, knock-out. Natuurlijk leent niet elke sport zich voor deze benadering. Als je schaakt moet je zo veel mogelijk zetten vooruit denken en als je zelf geen fouten maakt en je tegenstander wel, dan win je uiteindelijk. Schaakmat, geen knock-out. Als je de Tour rijdt moet je honderd procent in conditie zijn en het liefst nog wat meer, anders kom je er niet. Doorzetten, geen knock-out. Soms lijkt geloven op wielrennen: stug volhouden, ondanks tegenwind en hellingen. Soms lijkt het op schaken: steeds nadenken over wat je volgende stap moet zijn. Maar soms mag je in geloof de vijand knock-out slaan. En Paulus vertelt je in dit stukje hoe je dat doet.

[2] Wat Paulus doet is dat hij die broers en zussen van toen voorbereid op wat ze kunnen verwachten. Het is deze keer niet zo dat hij bepaalde personen of bepaalde concrete dwalingen op de korrel heeft. Paulus kijkt gewoon rond in zijn wereld en, daar is hij Paulus voor, heeft heel goed door wat die broers en zussen daar in die wereld aan tegenstand gaan krijgen. Aan de ene kant is het een beetje onhandig dat we niet precies weten waarop hij de Kolossenzen voorbereid. Aan de andere kant: als hij het wat algemener houdt, kunnen wij er misschien des te beter ons voordeel mee doen. Laten we eens ons best doen om te kijken of wij vandaag met die voorzetten van Paulus nog steeds kunnen scoren.

1. **[3]** Tegenstander nummer 1 is de uitspraak 'Je moet eerst...' Met een moeilijk woord: dat is de aantrekkingskracht van een aristocratisch geloof. Het lijkt een beetje op wat (buiten het geloof) cool zijn heet. Je wilt er wel bij horen en om er bij te horen moet je eerst... Wat de gelovigen van toen tegenkwamen, wat anderen tegen hen zeiden en wat ze zelf eigenlijk ook wel vonden, was dat als je bij God wilde horen, dan moest je eerst besneden zijn. Ik begrijp dat je daar vandaag niet zo veel mee hebt, en ik zal straks laten zien dat het ook heel iets anders dan dat kan zijn. Maar om te herkennen wat je vandaag tegen komt aan wat je eerst moet voor je bij God hoort, is het zinnig om eerst even wat over die besnijdenis te zeggen.

[4] Besnijden, het verwijderen van een klein stuk van het vel van de penis van een jongetje, is al eeuwenlang een wijdverspreid ritueel. In de Bijbel kun je lezen dat God Abraham vertelde dat hij dat ritueel ook moest toepassen op de jongetjes die bij hem en zijn kinderen geboren zouden worden. Van Gods kant was dat een symbool dat hij en zijn kinderen bij Hem, bij God hoorden. Van de kant

van de Joden zelf werd het ook een symbool dat je bij het volk van God hoorde. In de tijd van de Kolossenzen was het een symbool, een ritueel dat op zichzelf niet zo aantrekkelijk werd gevonden – maar tegelijk inderdaad een teken was: je hoort erbij. Bij een rijke traditie, de Joodse traditie. Bij de traditie, waarin ook Jezus van Nazareth thuishoorde. Je hoeft het niet te begrijpen om het wel aan te nemen: voor onze broers en zussen toen was het een serieuze gedachte om hun jongetjes ook te besnijden. Want dan weet je zeker: je hoort erbij. ‘Je moet eerst...’ – besneden zijn.

[5] Wat moeten mensen vandaag om erbij te horen, om geslaagd te zijn? Om eens iets te noemen: op 12 mei zal een aantal jonge mensen hier voor in de kerk hun geloof in de Heer belijden. Dat is een stap waar ze stuk voor stuk serieus mee bezig zijn. Vragen zoals: wie is God? Wie ben ik? Hoe zie ik de kerk? – stuk voor stuk vragen waar ze aandacht voor hebben. En als we daarover praten zeg ik er altijd bij: het is geen examen. We hebben geen 1^e klasse en 2^e klasse gelovigen in de kerk. Je hoeft niet een bepaald niveau van kennis te hebben, of een geestelijk hoogstaand leven, of de zending in geweest te zijn voordat je er echt bij hoort. En dat zeg ik om te voorkomen dat iemand de gedachte krijgt: je moet eerst (puntje, puntje, puntje). Dit is de kerk. Die idiote wereld om je heen, daar moet je eerst deze kleren dragen en eerst die computer hebben en eerst zo’n huis enzovoort. Maar in die wereld is dat een vloek. Dit is de kerk. Hier vloeken we niet.

Paulus slaat het idee dat je eerst besneden moet zijn voordat je bij God en zijn mensen hoort in één keer knock-out. Paulus zegt: **[6]** ‘In hem [Christus] bent u ook besneden, niet door mensenhanden, maar met de besnijdenis van Christus, door het afleggen van het aardse lichaam.’ Wij gelovigen, wij hoeven niet eerst... In plaats van dat je een velletje besnijdt, hebben wij ons hele lichaam van hier al afgelegd. Dat is de besnijdenis van Christus, waarbij elke andere besnijdenis verbleekt. Bam. Laat geen Jood de mensen in Kolosse in de luren leggen, laat geen besneden christen ze jaloers maken. **[7]** Je bent al ‘besneden.’ In Christus. En dat is niet symbolisch. Dat is echt.

En dat levert ons ook het antwoord op voor iedereen die tegen ons zegt: ‘Je moet eerst...’ Dat levert ons ook het antwoord op voor elke keer als het duveltje in je eigen hoofd je aanspreekt: ‘Je moet eerst...’ Je moet niks ‘eerst.’ Want eerst is Christus. Eerst ben je in Christus. **[8]** Iemand uit Soedan had een keer een gesprek met een diaken van de kerk. Dat gesprek ging over Jesaja 53, over het stukje: ‘Als een schaap werd hij naar de slacht geleid; als een lam dat stil is voor zijn scheerder deed hij zijn mond niet open.’ Die diaken legde uit dat dat stukje over Christus ging. ‘Vertel,’ zei de Soedanees. De diaken vertelde. ‘Kijk,’ zei de Soedanees, ‘daar is water. Wil je mij dopen?’ ‘Ben je gek,’ zei de diaken. ‘Je moet eerst...’ Ha, dat zei de diaken niet. Want de diaken zag: deze man hoort bij Christus. Punt.

2. **[9]** De tweede tegenstander die we onderuit willen halen is de vijand 'eigenlijk...' 'Eigenlijk...' Daar konden ze wat van, in de wereld van Kolosse. **[10]** 'Eigenlijk' vonden ze namelijk dat een mens van waarde was omdat je een ziel hebt, iets wat je verbindt met God. En 'eigenlijk' is je lichaam en alles wat daarbij hoort maar minderwaardig. Een zak vol vocht en botten. Op het eerste gezicht is dat in onze wereld precies omgekeerd. **[11]** Niemand die zich nog druk lijkt te maken om een ziel ofzo, of eeuwig leven, of een hogere wereld dan wat je ziet en doet. 'Eigenlijk' zijn deze 26.000 dagen alles wat je hebt en je moet er maar wat van maken. Eigenlijk...

De knock-out, waarmee Paulus de christenen in Kolosse zich leert verzetten tegen het idee dat 'eigenlijk' alleen je ziel voor God van waarde is en je dagelijkse leven 'eigenlijk' niet, draait opnieuw om Christus. **[12]** 'Toen u gedoopt werd bent u immers met hem begraven, en met hem bent u ook tot leven gewekt, omdat u gelooft in de kracht van God die hem uit de dood heeft opgewekt.' Dat is vers 12 en dat sluit helemaal aan bij wat Paulus even daarvoor had gezegd over Christus: 'Want in hem is de goddelijke volheid lichamenlijk aanwezig.' Tsjak. God lichamenlijk? Daarvan huiverde een Griek van toen net zo hard als een moslim van vandaag. En ze hebben een punt, natuurlijk. Vraagt Gods heiligheid niet om afstand? Is het niet veel vromer om hem niet te direct aan deze zakken vol vocht en botten te verbinden? Maar Paulus slaat terug: in Christus' lichaam was God bij ons. Echt waar, zo waar als Hij is opgestaan.

[13] Kijk, eigenlijk vinden mensen dat God anders moet zijn, anders dan wij. Dat vinden Grieken, met hun tegenstelling van ziel en lichaam; dat vinden moslims, die lichamenlijkheid ver van Allah houden; dat vinden christenen vandaag, die mopperen op het materialisme van de wereld; en diep van binnen vinden al die materialisten dat ook: als de superrijken op cursus gaan, gaan ze op yoga, niet op nòg een beleggerscursus. Want eigenlijk hebben we het gevoel dat God daar te goed voor is. Maar dat vond God niet. Nou, nu moet ik het nauwkeurig zeggen. God is oneindig anders dan wij. Het duidelijkste verschil: wij gaan eens dood, Hij nooit. Maar als wij dat leven van God willen bereiken blijkt het waanzin om zelf op zoek te gaan naar waar wij 'eigenlijk' God het meest nabij zijn. Het kan alleen als God een weg vindt om ons in onze dood het meest nabij te zijn.

[14] Dat zou ik m'n kind meegeven, als je het vandaag gedoopt hebt – of als je dat allang geleden gedaan hebt. Ik wil het jullie allemaal meegeven, gedoopt of niet, dat het leven niet een piramide is waarvan God de hoogst mogelijke top vertegenwoordigt, en je eigenlijk moet opklimmen van hier en nu via doen en voelen en denken en kiezen en zijn, naar Hem toe en naar waar het eigenlijk om gaat.

God zit al in je genen, in je botten, in je tranen. En als je vindt dat ik dan eigenlijk te ver ga omdat God toch niet in je cellen zit, dan heb je vast 'eigenlijk' gelijk, maar ik zoek naar een manier om, net zo bot als Paulus, duidelijk te maken dat het enige dat telt is dat jij God zo dierbaar bent dat Jezus in onze huid gekropen is. Jij wordt nooit God, welke manier van God gelijk worden je 'eigenlijk' ook verzint. God werd wel mens. Die mens stierf – en leefde. Dat is waar het eigenlijk om gaat en daarom mag jij leven. En dit leven van je mag leven voor God zijn, je armoede en je geld, je blinde woede en je heimwee. Daarmee wil ik dat leven niet verheerlijken. Maar het wordt wel het uitgangspunt van Gods werk in jouw leven. Dat is waar het eigenlijk om gaat.

3. **[15]** Vijand drie is 'als ... dan.' **[16]** Als ik zus of zo doe, dan word ik, nou ja, vul maar in, gelukkig. Als ik die vier pond kwijt raak, dan begint er een heel nieuw leven voor me. Als ik een relatie vind, dan ben ik waar ik wezen moet. Als ik m'n schulden kwijt ben, dan kan ik eindelijk mezelf zijn. Het 'als ... dan' waartegen het geloof in Kolosse moest concurreren was, opnieuw, een beetje anders: als ik mij onthoud van bepaald voedsel, dan heb ik het goede leven te pakken. Of ook: als ik mij keurig aan een bepaald ritme houd, van heilige tijden en religieuze feestdagen, dan word ik gelukkig. Oké, wat mankeert hier dan aan?

Vooraf: het is niet fout om af te vallen of een partner te vinden, om je schulden af te betalen en gezond te eten en ook niet om je agenda mee te laten bepalen door zondagen en feestdagen. Net zo min als, eerder, de besnijdenis op zichzelf fout is of ook: het besef dat God anders is. Het is fout als je leeft alsof dat alles je gelukkig maakt. En de fout is dat je er een trucje van maakt. **[17]** Maar het is bijgeloof. Het is bijgeloof om te denken dat als jij bepaalde dingen doet of laat, dat je dat gegarandeerd gelukkig maakt. Het is een bijgeloof waar een hele industrie miljoenen mee verdient. Zoveel dingen die je kunt kopen, zoveel methodes die je kunt volgen, en dat je daarmee jezelf kunt helpen. Maar het is bijgeloof.

Dit bijgeloof kun je ook in je eigen geloof tegenkomen. Bij voorbeeld: je weet dat je als christen geroepen bent te vergeven. Veel therapeuten, ook niet-christelijke therapeuten, kunnen je vertellen hoe gezond het voor je is om te vergeven. Je wordt er geestelijk en net zo goed lichamelijk beter van: minder stress, meer geluk. Maar als Christus ons leert vergeven, leert Hij ons geen trucje om gelukkig te worden. Als dat gebeurt, dat we gelukkiger worden van vergeven, is het een prettige bijkomstigheid. Maar geloof is niet: als je dit doet, is succes gegarandeerd. Je maakt de goede keus omdat die goed is, niet om wat die mogelijk oplevert. Ander voorbeeld: stille tijd. Het is een goed idee om jezelf geregeld stil te zetten en bewust bij God te zijn. Opnieuw: ook niet-christelijke

therapeuten hebben de mond vol van mindfulness enzo. Maar het is geen trucje, dat als je dat doet in je geloof en in heel je leven, dat vanaf dan de zon gaat schijnen.

Paulus laat zien dat er maar één 'als ... dan' is die telt, en dat alle andere 'als ... dan' daarmee knock-out gaan. **[18]** Als je zonden vergeven zijn, dan ga je beginnen te leven. Kijk maar: **[19]** 'U was dood door uw zonden en door uw onbesneden staat, maar God heeft u samen met Christus levend gemaakt toen hij ons al onze zonden kwijtschold.' Maar dit is ver verwijderd van een truc waarmee je zelf een gelukkig leven voor jezelf organiseert. Een zondaar organiseert niet meer. Een zondaar weet dat alles wat hij aanraakt in zonde verandert. Als ik van binnen zondig ben, dan kan ik op z'n hoogst even, tijdelijk geluk om me heen organiseren. Maar iemand anders moet mij een nieuw begin gunnen. En dat doet God.

[20] Maar het is geen trucje. Het is zinnig om elk jaar weer Goede Vrijdag te vieren en om elke week in de kerk schuld te belijden en om elke dag om vergeving te vragen. Dat mag je gerust erg vinden, maar zo is het wel. En eigenlijk wil ik je vragen om die pijn niet te vermijden met allerlei zelfbedachte methodes. Want jij gaat hier knock-out, en dat is ook de bedoeling. De kern is opnieuw: Christus. In zijn dood stierf jij. Als Hij is opgestaan, dan is er ook een nieuw leven voor jou. En dat begint met Christus en dat draait om Christus. In Hem heeft God getriomfeerd. Maar voel dan ook wat een opluchting dat is. Je hoeft niet eerst ..., er is geen 'eigenlijk' en geen 'als ... dan.' Het gaat alleen om Christus. Wat een opluchting.

Amen.